Euroopan parlamentin jäsen Elsi Katainen, maatalouden ja maaseudun kehittämisen valiokunnan varapuheenjohtaja sekä liikenne- ja matkailuvaliokunnan jäsen

Asiantuntijalausunto ympäristövaliokunnalle

Aihe: E 58/2023 vp Valtioneuvoston selvitys: Suomen avaintavoitteet EU-vaalikaudelle 2024-2029

Valtioneuvosto korostaa E-kirjeessään ansiokkaasti Suomen tavoitetta vahvistaa Euroopan unionin globaalia roolia ja strategista kilpailukykyä sekä kokonaisturvallisuutta nykyisessä epävakaassa maailmantilanteessa. Suomen paikka on jatkossakin EU:ssa. Strategisen autonomian vahvistaminen on EU:lle tulevalla kaudella entistä tärkeämpää ja haitallisista riippuvuuksista on päästävä eroon.

Suomen vaalikauden avaintavoitteet ottavat hyvin huomioon Suomelle keskeiset vaikuttamispolut EU:ssa. On tärkeä huomioida, että komission ohjelmaan sekä yksittäisiin lainsäädäntöaloitteisiin vaikuttamisen lisäksi vaikuttamistyötä tulee kiinteästi jatkaa myös parlamentin suuntaan koko lainsäädäntöneuvottelujen ajan. Parlamentin valiokuntavaiheen neuvotteluissa ja täysistunnon äänestyksissä komission esitykset saavat usein uuden suunnan, joten vaikuttaminen parlamentin neuvottelijoihin on ensisijaisen tärkeää.

Myönteistä on, että biotalous nähdään yhtenä keskeisenä avaintavoitteena komission ohjelmaan vaikuttamisessa. Myös komissio näyttää vihreää valoa biotaloudelle 2040 ilmastotavoitteen tiedonannossaan. Biotalous on kasvava ja monipuolinen sektori Euroopassa, jolla on paljon annettavaa vihreään siirtymään sekä EU:n strategisen autonomian vahvistamiseen. Pääpaino ilmastotavoitteiden saavuttamisessa tulee kuitenkin olla päästöjen vähentämisessä.

EU:n kilpailukykyä voidaan tehokkaasti vahvistaa käyttämällä biomassaa ja sen sivuvirtoja elintarvikkeiden, kuidun ja materiaalien tuotannossa sekä energiantuotannossa. Näin torjumme ilmastonmuutosta, vähennämme riippuvuutta fossiilisista polttoaineista ja tuonti raaka-aineista sekä parannamme elintarviketurvallisuutta. Biotalouden potentiaali tulee hyödyntää täysimääräisesti, niin hiilen sidonnassa kuin siirtymässä fossiilisista tuotteista uusiutuviin, ja se on asetettava EU:n kasvuohjelman ytimeen.

Teknologianeutraaliuden esiintuonti E-kirjeessä on myönteistä. Suomen tulee kuitenkin ajaa vielä voimakkaammin biokaasun ja muiden biopolttoaineiden roolin kasvattamista EU-tasolla puhtaan siirtymän ratkaisuissa. Liikenteen päästövähennyksissä on tärkeää ajaa teknologianeutraalia lähestymistapaa, sillä komission painotus henkilöliikenteen sähköistämiseen on rajannut muiden polttoaineiden roolin olemattomiin.

E-kirje tuo myös ansiokkaasti esille sen, että metsäpolitiikka kuuluu kansallisen toimivallan piiriin myös jatkossa. Tällä kaudella on toistuvasti törmätty siihen, kuinka ilmasto- ja energiapolitiikan kautta jäsenmaiden oma päätäntävalta metsien suhteen vaarantuu. Myöskään jäsenmaiden välisiä eroja metsien ja metsäluonnon osalta ei tunnisteta, eivätkä yhteismitalliset tavoitteet sovi lähtökohdiltaan hyvin erilaisille jäsenmaille. Suomen kestävää metsänhoitoa, poikkeuksellisen vahvaa yksityismetsänomistajuutta ja samalla jokaisen

oikeutta ei ymmärretä muualla Euroopassa. Ylipäätään metsäsektorin vaikuttamis- ja valistustyötä tulee aktiivisesti jatkaa niin komission kuin parlamentinkin suuntaan.

Maatalouspolitiikan keskiössä on tulevaisuudessakin oltava kestävä ja kannattava ruuantuotanto, mikä on tunnistettu E-kirjeessä. Tulevan kauden maatalouspolitiikan uudistuksessa on pidettävä huolta, että yhteisen maatalouspolitiikan CAP-rahoituksesta ei leikata, jotta jatkossakin on mahdollista tuottaa turvallista ja laadukasta ruokaa kaikkialla Euroopassa. Erityistä huomiota on myös kiinnitettävä viljelijöiden saamaan tuottajahintaan markkinoilta, heidän asemansa parantamiseen elintarvikeketjussa ja epäterveiden kauppatapojen kitkemisen vahvistamiseen. Myös vapaakauppasopimuksia tulee arvioida niin, ettei niiden kustannuksella heikennetä eurooppalaisten viljelijöiden kilpailukykyä.

EU:n tulee jatkaa Ukrainan tukea vahvana ja yhtenäisenä. Venäjän jäädytettyjen varojen tuottojen hyödyntämiseksi Ukrainan jälleenrakentamisessa tulee löytää laillinen, oikeudellinen ja poliittisesti kestävä ratkaisu. Kokonaisturvallisuuden vahvistamiseksi on myös tärkeää turvata elinvoimaisuus Suomen raja-alueilla. Itä- ja Pohjois-Suomen toiminta-alueella oleva 1300 kilometrin yhteinen raja Venäjän kanssa on nyt myös NATO-raja, joka EU:n ulkorajana on unionin tärkein puolustuspoliittinen raja. On vaikutettava aktiivisesti siihen, että EU osaltaan takaa elinvoimaa vahvistavat koheesiopolitiikan resurssit kyseisillä alueilla niin, että saavutettavuus, T&K-toiminta ja investointiedellytykset toteutuvat myös.